

H.B.Th.

FAKULTEIT VAN GENEESKUNDE, UNIVERSITEIT VAN STELLENBOSCH

Deur

191.T.7 (103)

Prof. H.B. Thom

Voorsitter, Adviserende Raad op Universiteite,
en Oud-Rektor, Universiteit van Stellenbosch

(Gedenklesing ter geleentheid van die Kwarteeufees van die
Fakulteit van Geneeskunde, Universiteit van Stellenbosch,
6 Augustus 1981)

Uit ons geskiedenis is dit nie 'n vreemde beeld nie. Die trekker het langs die pad tent opgeslaan. Hy kyk terug oor die pad waarmee hy gekom het: hoe hy hier 'n moeilike drif deur is, daar 'n steil opdraand uit, en elders 'n gevvaarlike afdraand af. Dan dink hy na oor wat hy bereik het en hoe sake nou staan: hy het teleurstelling ondervind, maar hy het ook sukses gehad; en miskien het sy sukses sy teleurstelling oortref. En hy kyk vorentoe: watter koers moet hy inslaan? Sal hy in staat wees om op daardie koers te kom en daarop te bly?

Só is dit by 'n gedenk-geleentheid: 'n mens kyk terug; jy kyk wat jy bereik het; jy kyk vorentoe. Só is dit vandag met ons; en só is dit ook met my, aangesien ek gevra is om 'n gedenkrede te lewer.

Ons kyk terug. Reeds vroeg in die geskiedenis van die Universiteit van Stellenbosch was daar al sprake dat die Universiteit met opleiding in die Geneeskunde kan begin. 'n Fakulteit van Geneeskunde is egter 'n groot en duur onderneming, en dit sou 'n hele aantal jare duur voordat Stellenbosch hiertoe opgewasse sou wees.

Die gedagte is egter lewendig gehou. Die Universiteit het hom van die begin af ingespan om vir die voorbereidende studie vir Geneeskunde voorsiening te maak; en hy het dit ook *goed* gedoen, soos bewys word deur tal van geneeskundiges wat met hul studie op Stellenbosch begin het, dit daarna aan ander universiteite in die binneland of aan universiteite in die buiteland gaan voortsit het, en vervolgens van ons vooraanstaande medici geword het.

In 1946 - dertig jaar ná sy stigtingsakte, Die Universiteit van Stellenbosch - Wet (No. 13, 1916) - het die Universiteit geoordeel dat die tyd vir doelgerigte stappe aangebreek het. 'n Mens is vandag geneig om te glimlag: 'n universiteit wat nog maar 2 300 studente het, wil 'n Fakulteit van Geneeskunde stig! Maar ons moenie met vandag se maatstawwe meet nie.

Kort na die begin van 1946 het die Rektor, prof. R.W. Wilcocks, op heel versigtige wyse met samesprekings betreffende 'n Fakulteit van Geneeskunde begin. Dit was, terloops, vir my 'n voorreg om al gou hierby betrokke te raak; só het ek, as betreklike jong professor, in 'n kosbare leerskool van intieme samewerking met prof. Wilcocks gekom. In Senaatskringe het prof. Wilcocks die wind 'n bietjie van voor gekry. Daar was die bekende vrees rakende duur nuwe studierigtinge,

t.w. dat gevestigde ou gebiede sal skadely; en prof. Wilcocks het oor hierdie opposisie uit eie geledere glad nie gelukkig gevoel nie. Maar die meerderheid in die Senaat het agter hom gestaan; en hy is met vertroue na die Raad, waar hy hartlike steun gevind het.

Die verdere verloop was ietwat sonderling. Die Rektor het die Regering nie om verlof gaan vra om 'n Fakulteit van Geneeskunde te stig nie, maar hy het die Regering eintlik net ingelig. Op 22 Augustus 1946 skryf hy ~~O.R.~~ aan die Minister van Onderwys, mnr. J.H. Hofmeyr, ~~onder Andere:~~ "Die Universiteit van Stellenbosch stel sig ten doel die stigting van 'n Afrikaanse mediese fakulteit en besluit om onmiddellik 'n aanvang te maak met die opbou van die nodige fondse."

Dit was takties suiwer aangevoel: het hy verlof gevra, het die owerheid, gesien die finansiële omstandighede van die land, waarskynlik geweier; maar nou was daar geen versoek nie, en mnr. Hofmeyr het omtrent vyf weke later die voor die hand liggende antwoord gegee: dat hy van die inhoud van die brief kennis geneem het. Aldus is tyd gewen om die redes vir die Universiteit se strewe behoorlik te laat deurdring, onder andere dat Afrikaanssprekendes, wat twee-derdes van die blanke bevolking uitmaak, oor slegs een uit die drie bestaande geneeskunde-fakulteite beskik; en ook dat daar in die ou suidelike deel van die land geen fakulteit met Afrikaans as voertaal bestaan nie. Bowendien is nou tyd gewen om fondse in te samel.

Die jare wat op 1946 gevvolg het, was 'n tyd van toegewyde voorbereiding; en dit was nodig, want baie werk het voorgelê. Om maar 'n paar hoofsake te noem: 'n opleidings-hospitaal moes gevind word, die nodige fondse moes ingesamel word, deskundige personeel moes gewerf word, en die amptelike goedkeuring van die Regering moes nog verkry word.

'n Opleidingshospitaal was 'n noodsaaklikheid. Geen fakulteit van Geneeskunde kan sonder 'n opleidingshospitaal bestaan nie, en die feit dat Stellenbosch 'n klein dorp in landelike omgewing was, het meegebring dat baie gesê het dat hy nie oor 'n gesikte opleidingshospitaal beskik en dus nie 'n geneeskunde-fakulteit kan hê nie. Maar daar was universiteite waar hierdie probleem tog met welslae opgelos is, bv.

Cornell-Universiteit met sy geneeskunde-fakulteit in Nieu-York, en St. Andrews met sy fakulteit in Dundee; en hierdie twee universiteite het ek ten slotte persoonlik gaan besoek om leiding vir ons te kry.

Die oplossing het ons in die Noordelike Stadsgebiede gevind, hier waar eertydse "dorpies in die sand" besig was om tot stede uit te groei. Moeisame onderhandelinge is gevoer met die stadsrade van Bellville en Parow, en veral ook met die Kaaplandse Provinciale Administrasie, wat ingevolge ons grondwet met bevoegdheid rakende hospitale beklee is. Versigtige oorlegpleging en wedersydse begrip het meegebring dat die Universiteit in 1955 die Karl Bremer-hospitaal as voorlopige opleidingshospitaal tot sy beskikking gekry het. Onder moeilike omstandighede is hier grondsdae gelê waarop daar later, weer eens na sorgvuldige voorbereiding, met goeie vrug voortgebou kon word in die groot Tygerberg-Hospitaal, wat

met die bygaande akademiese geboue die permanente tuiste van die Fakulteit sou word.

Ons noem dié dinge vandag in 'n paar woorde, en dit klink nou alles so maklik, maar in werklikheid was dit geensins maklik nie; intendeel, dit het baie harde werk beteken. Om 'n goed toegeruste, tydelike opleidingshospitaal op 'n gesikte perseel te skep; om dit daarna deur 'n veel groter hospitaal op 'n uitgestrekte perseel waaraan daar verskeie netelige probleme gekleef het te vervang, was 'n grootse konsep wat tyd, geduld en begrip van al die betrokke partye gevra het. En bowenal was daar die alles oorheersende finansiële probleem waарoor ek, as opvolger van prof. Wilcocks, my ten einde raad op dringende versoek van die destydse Administrateur, dr. Otto du Plessis, op die Eerste Minister self, dr. Verwoerd, beroep het. In die loop van die betrokke verrigtinge het verskeie manne, wat ons weldra nader sal identifiseer, bydraes van onskatbare waarde gelewer.

Wat die insameling van fondse betref, het die Universiteit hom ten doel gestel om £500 000 in te samel, 'n bedrag wat vandag miskien nie groot klink nie, maar vir daardie tyd 'n baie groot bedrag was. Stappe hiervoor is ook gedoen, maar ondanks 'n redelike mate van sukses, was die aanvanklike resultate nie na wens nie. Dit het vir prof. Wilcocks baie hoofbrekens besorg en hom eindelik daartoe gebring om, met goedkeuring van die Raad, spesiale aandag aan die kwessie van fondse-insameling te bestee. Die gelukkige gevolg was dat die Universiteit in die loop van enkele jare binne trefafstand van sy gestelde doelwit gekom en dit daarna ook selfs oortref het.

Om die nodige personeel te vind was ook 'n baie moeilike taak. Gesikte gespesialiseerde persone was skaars, en diegene wat met name vir 'n Afrikaanse geneeskundige fakulteit gesik sou wees en bereid sou wees om te kom, was nog veel skaarser. Bowendien moes onderlegde persone betyds gevind word, sodat hulle hul sake kon reël en aan behoorlike beplanning aandag kon wy.

Ons grootste krag in hierdie verband was ongetwyfeld dr. F.D. du Toit van Zijl, wat later ons eerste dekaan sou word. Hy het self nie net 'n skitterende studie- en professionele loopbaan gehad nie, maar toe ook al in die Geneeskunde-Fakulteit van die Universiteit van Kaapstad oortuigende bewyse van sy sukses as dosent gelewer. Ek onthou goed hoe groepe van ons soms tot laat in die nag in sy huis in Rondebosch vergader het om oor personeelprobleme, en ander kwessies rakende die voorgenome Fakulteit, te beraadslaag.

Hyself was vir Chirurgie beskikbaar, en naas hom het die Universiteit reeds prof. H.E. Brink vir Fisiologie gehad. Maar dat die Universiteit ook ander manne van gehalte gekry het - prof. A.J. Brink vir Interne Geneeskunde, prof. J.N. de Villiers vir Ginekologie en Verloskunde, prof. J.F. van E. Kirsten vir Anatomie en prof. H.W. Weber vir Patologie - dit was in hoë mate aan die insig, persoonlike kontakte en dryfkrag van prof. Van Zijl te danke.

Ook moes die goedkeuring van die Regering verkry word. Die Regering was wel van 'n voorneme in kennis gestel, en hy het wel kennis geneem, maar hy het nog nie Ja gesê nie. Die

Universiteit het steun gehad, maar hy het ook teenstand gekry, kritiek van mense wat met allerlei bedenkinge vorendag gekom het.

Die Universiteit het egter op ~~die~~ waardige wyse koers gehou, op besware met helderheid geantwoord, en die Regering ten slotte oortuig: onder datum 23 Februarie 1951, dus byna vyf jaar nadat prof. Wilcocks die owerheid van die Universiteit se voorneme verwittig het, het daar van die Minister van Onderwys, Kuns en Wetenskap 'n brief gekom om mee te deel dat die Kabinet in beginsel goedgekeur het dat Stellenbosch 'n Fakulteit van Geneeskunde in die lewe roep. Dit was wel nog maar in beginsel, maar dit was in werklikheid 'n deurbraak wat die poorte vorentoe op betekenisvolle wyse oopgemaak het.

Dit was my taak om prof. Wilcocks aan die begin van 1954 op te volg, en ek het vanselfsprekend na die beste van my vermoë die werk in verband met die Fakulteit van Geneeskunde voortgesit. Die finansiële probleem het nog steeds kommer veroorsaak, daarom het ek dit gerade geag om, nog in die jaar van van my aanstelling, aan die Universiteitsraad 'n vry uitvoerige begroting voor te lê. Dit het intensiewe werk gevra, maar ek kon verder danksy die bystand van manne soos dr. Van Zijl, en veral ook van prof. M.R. Drennan, destyds professor in Anatomie aan die Universiteit van Kaapstad.

Terloops tussen prof. Drennan en my was daar toe al lank al 'n warme vriendskapsbetrekking: baie jare tevore toe hy nog geneesheer op Aliwal-Noord was en ek maar pas in die skool gekom het, het my ouers my verskeie kere na hom geneem; en

veel later het ons weer 'n hele aantal jare saam in die Historiese Monumentekommissie gedien. Ek was inderdaad bevoorreg dat ek met vrymoedigheid na hom kon gaan.

Die begroting was op sekere veronderstelde getalle studente in die verskillende jaargange gebaseer; dit het die benodigde vloerruimte vir kantore, klaskamers, biblioteek en laboratoria gestel; dit het lopende en kapitale uitgawes bereken. Dit het ook 'n raming van verwagte inkomste gegee: studentegelde; die relatiewe aandeel van die Provinse ooreenkomstig die kontrak tussen die Universiteit en die Provinsie; en die bydrae van die Regering ooreenkomstig die destydse Holloway - subsidieformule.

Die Universiteitsraad het die begroting aanvaar, en dit vervolgens aan die Regering gestuur, wat dit 'n "redelike" raming bevind het. Vertroulik het ek destyds verneem dat die Minister akkoord gegaan het dat ons in 1958 met ons fakulteit kon begin. Dit was vir my egter nie bevredigend nie, want dit sou beteken dat ons 'n paar jaar sou verloor en dat die Karl-Bremer-hospitaal dan in dié tyd nie vir opleidingsdoeleindes gebruik sou word nie. Ek het dit alles aan die Minister meegedeel en daarop aangedring dat ons toegelaat word om in 1956 te begin. By die amptelike opening van die Universiteit op 2 Maart 1955 het ek dan ook in hierdie gees 'n openbare verklaring gemaak. Vir my is dit nog altyd 'n merkwaardige feit dat ek, 'n halfuur ná die openingsfunksie, van die Minister 'n telefoon-oproep ontvang het om te sê dat die Regering goedgekeur het dat Stellenbosch aan die begin van 1956 met die opleiding van geneeshere kan begin. Dit

was finaal die groen lig; ons was verheug. Die jaar 1956 was ons stigtingsjaar, daarom kan ons vanjaar ons kwarteeufees vier.

Ons kyk egter nie net terug nie; ons kyk ook kortlik na wat ons bereik het en hoe sake nou staan.

Die jare by die Karl Bremer-Hospitaal was nie 'n maklike tyd nie, veral nie vir dosente nie, want die hospitaal was maar klein, en dosente moes vir hul akademiese werk klaarkom met opslaangeboue wat in die somer warm en bedompig, en in die winter koud en trekkerig was. Desondanks is hier werk van hoë gehalte gedoen, soos interne en eksterne eksaminatore by herhaling ná eksamens getuig het. Vir prof. Van Zijl (as Dekaan) en my (as Rektor) was dit 'n blye geleentheid toe ons, ná die gradeplegtigheid op 8 Desember 1961, in die voorportaal van die Stellenbosse stadsaal gefotografeer is saam met 'n groepie van 19 gegradeerde, die eerste M.B.,Ch.B's van die Universiteit van Stellenbosch.

Die kontrak tussen die Universiteit en die Provinsie Kaapland, wat die grondslag vir ons opleiding van geneeshere uitmaak, is ook dikwels weer in oënskou geneem en in belangrike opsigte geamendeer en aangevul. Dit was noodsaaklik, want vir alhoemeer nuwe studierigtinge moes voorsiening gemaak word; nuwe poste moes geskep word; aanstellingsvoorwaardes vir die Universiteit en die Provinsie se gesamelike aanstellings moes aangepas word; en grondslae vir die voorsiening van voorrade en apparatuur deur onderskeidelik Universiteit en Provinsie moes by tyd en omstandighede bygehou word. Dit was dikwels netelige werk, en manne van die Universiteit en die

Provinsie het soms ook skerp van mekaar verskil. Maar hulle het mekaar nietemin verstaan en in landsbelang ondertussen gesonde vordering gemaak.

Toe die Tygerberg-Hospitaal opgerig en die eerste binnepasiënte in 1972 toegelaat is, kon die opleidingsfunksies van die Fakulteit geleidelik van die Karl Bremer-Hospitaal na Tygerberg oorgeplaas word; en toe bowendien die akademiese geboue op dieselfde perseel voltooi is, kon ook die akademiese werksaamhede oorgebring word. Dit het beteken dat die Fakulteit nou eindelik in sy permanente tuiste gevestig geraak het.

Met 'n opleidingshospitaal vyf keer so groot soos Karl Bremer, en bowendien ruim nuwe akademiese huisvesting, het die Fakulteit die ruimte vir uitbreiding gekry waaraan hy toe reeds lankal behoefté gehad het: nuwe spesialiseringsrigtings kon betree word, die studentetal kon verdubbel word, en 'n groot aantal verdere personeellede - akademies en administratief - is aangestel. Gesonde ontwikkeling het gevolg, die soort ontwikkeling wat slegs moontlik is wanneer daar permanensie en lewensruimte bestaan; wanneer wetenskaplike mense, saam met hul kollegas en studente, voel dat hulle rustig en onverdeeld hul aandag op hul werk kan toespits.

Die fakulteit het vandag tot indrukwekkende omvang gegroeい. Daar is 'n totaal van 1557 studente; daar is altesame 495 voltydse en deeltydse dosente; 11 administratiewe amptenare; en 30 professore van die fakulteit sit in die Senaat van die Universiteit. Daar is 'n doeltreffende geneeskundige biblioteek, toegerus met die nodige boeke en tydskrifte;

en daar is laboratoria vir die verskillende vakgebiede. Deur dosente en senior studente word oor 'n groot verskeidenheid van geneeskundige vraagstukke navorsingswerk gedoen. Met vertroue en dankbaarheid kan ons konstateer dat die Fakulteit en sy mense oor geneeskundige sake vandag met gesag kan saampraat.

Derdens kyk ons vorentoe.

Meermale tref dit my watter uitmuntende basis die Tygerberg-kompleks vir die groot take van die toekoms bied. Hier het ons 'n omvattende, moderne, goed toegeruste hospitaal met 'n ryke verskeidenheid kliniese materiaal. Dit is materiaal wat verteenwoordigend is van al ons groot bevolkingsgroepe, sodat daar lewende voeling met al ons mense gehou kan word, dus voeling nie net met siekteverskynsels wat eweseer vir almal geld nie, maar ook met dié verskynsels wat meer bepaald van sekere groepe kenmerkend is. Hier is dus ruime geleentheid vir wetenskaplik onderlegde dosente om die gewenste opleiding te gee aan jongmense wat moet help om die toekomstige welsyn van alle Suid-Afrikaners te dien.

En hier is nie net geleentheid vir die opleiding van geneeshere as sodanig nie, maar ook volop geleentheid vir opleiding in gespesialiseerde paramediese dienste, soos verpleegkunde, fisioterapie, arbeidsterapie, hospitaaldieetkunde en verpleegadministrasie, almal dienste wat in enige beskaafde land noodsaaklik is. Dit is immers die mense van hierdie dienste wat in hospitaal en gemeenskap langs die geneesheer gaan staan om liggaamlike en geestessorg tot volle ontwikkeling

te bring.

Die waarde van die Tygerberg-kompleks strek nog verder.

Hier is bymekaar honderde studente wat nie net in hul studie met mekaar in aanraking kom nie, maar ook in hul spel en sosiale lewe, sodat die vernaamste vormingstyd van hul lewe op harmoniese wyse kan verloop. Die kweking van gebalanseerde "mense", wat - soos die Van Wyk de Vries-Kommissie in sy verslag oor ons universiteitswese verklaar - een van die vernaamste doelstellings van die universiteitslewe moet wees, kom dus sterk op die voorgrond.

Die Tygerberg-kompleks het ook nog die voordeel dat hy die Suid-Afrikaanse Mediese Navorsingsraad op sy drumpel het.

Dat prof. A.J. Brink, Dekaan van die Fakulteit van Geneeskunde, tegelyk President van die M.N.R. is, is vir die Fakulteit en die Universiteit van Stellenbosch nie net 'n kompliment nie, maar ook 'n betekenisvolle faktor om 'n brug van same-werking en bevrugting tussen die werk van die fakulteit en dié van die M.N.R. te slaan. 'n Gerespekteerde geneeskundige vriend het nog onlangs in 'n komiteebespreking oor universiteitsake die opmerking gemaak: "Daar sal vir die M.N.R. en die Fakulteit van Stellenbosch geen verskoning wees as hulle mekaar nie vind nie."

Ons kon nog verskeie ander punte stel, maar daar is al genoeg gesê om die gevolgtrekking te regverdig: Tygerberg, waar opleidingshospitaal en akademiese geboue saam beplan en uit die grond saam gebou is, waar geneeskundige en paramediese opleiding hand aan hand gaan, en waar geleenthede vir wetenskaplike navorsing onmiddellik beskikbaar is, - Tyger-

berg bied moontlikhede vir geneeskundige opleiding soos 'n mens seer seker nie op baie ander plekke in die wêreld sal vind nie.

Uit dit alles vloei aanwysers vir die toekoms voort. Ek wil my nie aanmatig om vir die Universiteit, die Fakulteit, die Dekaan, die professore en ander dosente te sê wat hulle moet doen nie; vanselfsprekend nie; ek wil alleen maar na die feite kyk en 'n paar dinge noem wat vir my geregtigdig lyk.

Dosering Op doeltreffende dosering en opleiding sal, gesien die dringende behoeftes van ons land, die klem steeds swaar moet val. Daarom sal dit noodsaaklik wees om, soos in die verlede, toegewyde leermeesters te vind wat hul werk nie net as 'n beroep beoefen nie, maar dit bowenal as 'n roeping uitleef.

'n Mens verheug jou oor die feit dat die gewenste studentemateriaal voor hande is. Van die Rektor verneem ek dat ongeveer drie-kwart van die studente van die Universiteit tans van 'n gehalte is gelykstaande aan wat vroeër eersteklas Matriek was. Vir die Universiteit as geheel is dit 'n buitengewoon hoë standaard, maar as ons in gedagte hou dat studente vir Geneeskunde bowendien gekeur word, dan begryp ons watter tipe student tot hierdie fakulteit toegelaat word. Die suksesvolle ontgunning van die potensiaal van sulke studente is vir die land van die allergrootste waarde; en dit beklemtoon dan ook net weer watter groot verantwoordelikheid daar op dosente en studente rus.

Nav. Wat navorsingswerk aangaan, het die Fakulteit reeds aansien

verwerf, en vorentoe sal die klem steeds sterk hierop moet val. In alle universiteitstudie is navorsingswerk 'n bevrugtende faktor; daarsonder kan geesdrif by die dosent verwelk en oorspronklikheid by die student afstomp. Ons het egter rede om gerus te voel: met die tradisie wat reeds opgebou is en die leiding wat daar in die Fakulteit bestaan, sal sinvolle navorsingswerk seker nie maklik agterweë gelaat word nie. Deur spontane integrering van eerlike navorsingswerk met doelgerigte dosering kan per slot van rekening die komplete geneesheer gelewer word, die geneesheer was enersyds objektief, beredeneerd na 'n siekteverskynsel kyk, en andersyds menslik, begrypend met sy pasient omgaan.

Met die oog op die toekoms moet ons ook daaraan dink dat die Fakulteit van Geneeskunde van Stellenbosch in die lewe geroep is onder andere om aan Afrikaantssprekendes groter geleentheid te gee om in hul moedertaal opgelei te word. Trouens, as hierdie dryfveer nie daar was nie, sou ons selfs vandag nog nie ons fakulteit gehad het nie. Dit beteken natuurlik nie dat die fakulteit net vir Afrikaantssprekendes oopstaan nie; intendeel, soos universiteite nasionale besit is, so is ook hul fakulteite nasionale besit; en enige gekwalifiseerde persoon mag aansoek doen om toegelaat te word.

Maar dit beteken - om weer na die verslag van die Van Wyk de Vries-Kommissie te verwys - dat universiteite met hul fakulteite in die reël veral ten gevolge van die behoeftes van bepaalde gemeenskappe gestig word; en dat hulle dan, ofskoon hulle ook vir ander oopstaan, by uitstek aangewese

is om in die behoeftes van die betrokke gemeenskappe te voorsien. En een van die vernaamste behoeftes wat dan hier ter sprake kom, is opleiding deur middel van die moedertaal. Van sy verantwoordelikheid in hierdie verband, sal - en kan - Stellenbosch hom nie losmaak nie.

Ek sou 'n leemte laat as ek nie na 'n knelpunt verwys wat vandag al hoe meer na vore kom nie. Ek doen dit op die gevaaar af dat ek 'n wanklank mag bring, maar 'n mens moet realisties wees.

Universiteite en insonderheid fakulteite van geneeskunde is, soos reeds opgemerk is, duur ondernemings, en hulle word by die dag duurder. Die probleem is universeel. In Groot-Brittanje bv. word daar vandag kwaai gerasionaliseer: op verskeie plekke word sekere departemente of fasiliteite summier gesluit; en op die oomblik is daar 'n heftige stryd aan die gang om drie geneeskunde-skole in Londen tot één saam te voeg. Die Britse skatkis kan, vanweë die stygende koste van sy universiteite en veral geneeskunde-fakulteite, eenvoudig nie meer byhou nie.

Ons wil vertrou dat dit by ons nie só ver sal kom nie. Maar in die lig van die skynbaar onstuitbare inflasieverskynsel kan ons nie meer so seker wees nie. In my hoedanigheid as voorsitter van die Adviserende Raad op Universiteite kry ek voortdurend met die onderhawige probleem te doen. Ons probeer na die beste van ons vermoë om vir universiteite die nodige fondse te kry, maar as die Tesourie, wat na die hele land moet omsien, beslis dat net bepaalde bedrae beskikbaar gestel kan word, moet 'n mens jou daarby neerlê

en met die betrokke bedra uitkom.

Universiteite sal verplig wees om in die jare wat voorlê, hul fondse met groot omsigtigheid te gebruik; en dit geld natuurlik veral vir duur fakulteite. Ons sal miskien goed doen as ons na die Skotse universiteite kyk, bv. Edinburgh, Aberdeen, St. Andrews, wat tradisioneel met min geld ver gekom het.

Ten slotte voel ek die behoefte om met dankbare erkentlikheid te verwys na die manne - sommige reeds genoem - wat ons gehelp het om te kom waar ons vandag staan: Wyle ons Kanselier, dr. D.F. Malan, wat nooit weggesteek het nie, ook in die dae van sy eersteministerskap, dat hy 'n besliste ondersteuner is van 'n Fakulteit van Geneeskunde vir Stellenbosch; dr. H.F. Verwoerd, Eerste Minister, wat hoë eise gestel het, maar altyd bereid was om te onderhandel; agtereenvolgende Ministers van Onderwys, Kuns en Wetenskap (mnr. Jan Viljoen en mnr. B.J. Vorster, huidige Kanselier); Administrateurs van Kaapland (mnr. Johan Carinus, mnr. Philip Olivier, dr. Otto du Plessis, ^{dr.} ~~mnr.~~ Nico Malan); hooggeplaaste amptenare van die Provincie (^{dr.} ~~mnr.~~ W.J.B. Slater, mnr. J.E.P. Levyns, dr. Renaldo Retief, dr. R.L. ^{dr.} ~~M.~~ Kotzé).

Wat die Universiteit self betref, is daar prof. R.W. Wilcocks; en die vroeë geneeskunde-professore, prof. Frans van Zijl, prof. A.J. Brink (huidige dekaan), prof. J.N. de Villiers (my opvolger as Rektor), wyle prof. H.E. Brink, prof. J.F. van E. Kirsten en prof. H.W. Weber. Aan hierdie professore sal die Universiteit altyd 'n groot ereskuld hê; dit is hulle wat die kwellende ongerief van die moeilike

jare in die opslaangeboue by Karl Bremer-Hospitaal met bewonderenswaardige geduld getrotseer het.

Wat fondseinsameling aangaan, sal die naam van dr. J.S. Gericke altyd met oregte erkentelikheid onthou word: hy het vermoënde individue en maatskappye gunstig beïnvloed, en aldus gehelp om in 'n kritieke stadium die noodsaaklike fondse te verkry.

Dit is gepas dat ek met waardering hier ook na die Carnegie-Korporasie van Nieu-York verwys. 'n Gulhartige uitnodiging van die Korporasie aan die begin van my rektorskap het my in staat gestel om, as gas van die Korporasie en vergesel van my eggenote, 'n besoek van vyf maande aan Europa, Groot-Brittanje, Kanada en die Verenigde State te bring, ten einde veral met fakulteite van Geneeskunde in die buiteland kennis te maak. Ek hou my daarvan oortuig dat kennis wat ek op dié reis opgedoen het, 'n wesenlike bydrae tot die stigting in vroeë ontwikkeling van ons eie fakulteit gelewer het.

Ons staan by die kwarteeu-jubileum van die Fakulteit. Ek bring hartlike gelukwense oor aan die Universiteit van Stellenbosch, aan die Fakulteit self, die Dekaan, die akademiese personeel, die administratiewe personeel en die studente. Ons het gesien dat die Fakulteit nie vanself gekom het nie, en dat baie persone en instansies hard daarvoor gewerk het. Kyk ons egter ~~terus~~ na wat in 'n kwarteeu bereik is, is ons vervul met 'n gevoel van oregte, nederige dankbaarheid. Mag hieruit die besieling vloeи wat nodig is om met vertroue die uitdagings te aanvaar wat daar agter die horison lê.
